

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, 1680

46. An percutientes Religiosum nullo ordine insignitum, & expulsum à
Religione, incurrant in censuram? & quid, si portet habitum, & Tonsuram
Clericalem? Et docetur Clericum ex defectu habitus non ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76372)

mento, & agor, por la persona de un lego, al Clerigo, incurse esta descomunion. A lo qual respondo. Lo primero, que bien puede el Iuez Ecclesiastico prender a su subdito por un lego, como expressemente dize un texto; mas no puede agorale por tercera persona, sino es que sea Clerigo, o Frayle, y si el puede comodamente hazerlo por si mismo, no puede agorale por tercera persona, como consta de otro texto, y assi el lego que le atormenta, incurse la censura, sino es que no huviesse Clerigos idoneos para esso, como dizen Panormitano, Sylvestro, Navarro: y dize mas Panormitano, que el Iuez que siguiendo la costumbre, atormentasse, o agorasse a un Clerigo, por la persona de un lego, no incurriria la censura, aunque pecaria. Ita ille. Sed ego puto, ratione consuetudinis, Superiores Ecclesiasticos torquentes, & contingentes Clericos per laicum, neque in censuram incidere, neque in peccatum: & ita tenet, & probat P. Leone de censur. recoll. s. n. 265. & sequent. cum Portello in dubio Regular. verb. Correctio, num. 47.

RESOL. XLV.

An percuiens Religiosum invalidè professum incidat in censuram?

Et an hoc procedat etiam si propria culpa, & non tantum Religionis sit nulliter professus, imò & si contra iura receptus sit? Ex part. 9. tract. 4. Resol. 34.

§. 1. **A**ffirmativè respondet Pater Bordonus in consil. regular. tom. 1. resol. 28. n. 24. [Quia, licet Professio faciat Religiosum, & non habitus; tamen in ordine ad gaudendum hoc privilegio sufficit solius habitus Religiosi assumptio, ut constat in Novitio, qui ex sola habitus assumptione dicitur participare hoc privilegium: ergo idem dicendum est de invalidè Professo: nam in hoc equiparatur Novitio: & id puto procedere, etiam si, ex propria culpa, & non tantum Religionis, sit nulliter Professus; imò et si contra iura receptus sit: quia sic receptus non attenditur ut persona talis, sed ut aliquale membrum Religionis, cui immediate hoc privilegium conceditur: dum enim habitum gestat, intelligitur subesse Religionis; tam quoad privilegium fori, quam Canonis; aliter Religionis decus, & exemptio periclitaretur, si quoad utrumque esset de foro laicorum: dimisso autem habitu rediens ad sæculum, sit de illius foro, & non amplius gaudet eo privilegio; cum non sit deinceps sub eo statu Religionis.] Ita ille. Sed hoc non caret difficultate: nam est dispar ratio inter Novitium, & inter nulliter professum. Ille enim gaudet privilegiis Professorum, quia est in via ad professionem: iste autem non est Professus, nec vult profiteri, cum possit, & sua culpa ita manet in Religione; ut suppono: ergo non debet gaudere privilegiis Religionis.

RESOL. XLVI.

An percuiens Religiosum nullo ordine insignitum, & expulsus à Religione incurrat in censuram?

Et quid, si portet habitum, & tonsuram Clericalem?

Et docetur Clericum ex defectu habitus non amittere privilegium Canonis. Ex part. 9. tract. 4. Resol. 44.

§. 1. **Q**uerit hoc Portell in dub. Regul. verb. Manus violenta, n. 3. sic asserens: [Quid, si Religiosus expulsus ab Ordine est laicus, vel alius carens om-

nino Ordine sacro, an hunc percuiens incurrat? Inquit quoddam sic Rodriguez addit, ad Summam, tom. 1. c. 99. concl. 5. quia adhuc est vere Religiosus in substantia, maxime si portet Habitum, & Tonsuram clericalem. Si verò hanc non portet, nihil res videtur dubia, & colligenda per alias percipientem verum Clericum non portantem prædicta. Ita ille. Sed si hæc questio resolvenda esset ex principio, quod ait Portell, ego consequenter loquendum dicerem, percipientes in tali casu laicum expulsus à Religione, & incedentes sine Habitu, incidere in censuram; sicuti incedentes percipientes Clericos sine Habitu, & Tonsura incedentes. Nam, licet privilegium Canonis inferius sit fori privilegio, quippe privilegium Canonis late tantum positivo est introductum, privilegium verò fori ex Iure divino provenit: ergo Clerico, cui non competit privilegium fori, nec Canonis privilegium competere debet. Deinde Tridentinum, sess. 23. de reformatione, c. 6. sub privilegio fori, Canonis privilegium videtur comprehendisse: siquidem refert cap. unicum, de Clericis conjug. in 6. ubi Pius II. expresse de priv. Canonis loquitur: nihilominus contrarium dicendum est, ut supra docui: nec obstant adducta in contrarium: nam cto privilegium Canonis inferius sit priv. Canonis privilegio fori, est tamen magis necessarium personis Ecclesiasticis, & eorum statui, cum gravius offendatur ex vexatione personalis, quam ex forensi iudicio: præterquam quod privilegium fori cedit aliquoties in diminutionem laicæ potestatis: ac privilegium Canonis in nullius cedit præjudicium. Ergo mirum non est plures condiciones pro privilegio fori requiri, ut perdat, quam pro privilegio Canonis, Tridentinum verò, si bene pendatur, nobis contrarium non est: non enim dixit, servandam esse Constitutionem Bonifacii VIII. in c. Clerici de Clericis conjugatis, in 6. pro omnibus Clericis, sed pro Clericis conjugatis: illi enim nec privilegio fori, nec Canonis gaudent, nisi conditiones à Tridentino præscriptas obtulerint. Idem in casu proposito de laico expulso, tu cogita.

2. Nota tamen hic obiter Baunium in Theol. mor. tom. 2. disp. 5. tract. 4. e. 2. optinè docere, probabile esse, Clericum ex defectu habitus, non amittere privilegium Canonis: sed male me citat pro contraria sententia.

RESOL. XLVII.

An Monialis, que sumit potionem, vel pugnis se cedit, abortum faciat, incurrat in censuram?

Et quid est dicendum de alio propinante potionem pro abortu faciendo Moniali, illa consentiente sequente efflu? Ex part. 9. tract. 4. Resol. 10.

§. 1. **R**espondeo negativè: quicquid asserat in contrarium noster Naldus in Summa verb. Clerici, cur, num. 4. Et ita hanc sententiam tenet ex Molina, Stephanus Baunius in Theolog. mor. tom. 2. disp. 5. tract. 4. quest. 2. quia hæc non est manuum in jectio nec in seipsam violenta, & contumeliosa; quod tamen Canon exigit. Violentam non esse, hac ratione probatur: Scienti, & volenti non fit propriè iniuria. Nec est etiam percussio sui injuriola statui Ecclesiastico: nam ad eum Monialis non pertinet: status enim Ecclesiasticus est eorum propriè, qui Tonsuram habent, & per eam aggregantur Ecclesiæ. Et hanc sententiam sustinet etiam Rodriguez in Summa, tom. 5. c. 144. num. 12. Garcias in Summa, tract. 3. diff. 3. dub. 1. punct. 2. num. 18. Iacobus Gordanus in Summa, tom. 2. lib. 7. quest. 13. §. 3. n. 33. ubi sic ait: [Inferitur Moniale, que sibi procurat abortum; quantumvis graviter peccet, non contrahit tamen hanc censuram.]